

Правотворчість в окремих країнах світу

Історія та сучасність правових систем

Еволюція правотворчості в історичному контексті

Антична традиція правотворчості

Стародавня Греція

Правотворчість через народні збори та законодавців-реформаторів — Солон, Клісфена

- Демократична участі громадян
- Писані закони замість звичаїв
- Соціальні реформи

Стародавній Рим

Складна система джерел права та професійна юридична діяльність

- Закони народних зборів
- Сенатусконсульти
- Едикти магістратів
- Імператорські конституції

Романо-германська правова сім'я

Рецепція римського права

Відродження у XI–XII ст. в італійських університетах

Правова наука

Глосатори та постглосатори формували загальні принципи

Центалізовані держави

Уніфікація права, зміцнення королівської влади

Кодифікації

Французький цивільний кодекс 1804 року як кульмінація

Англо-американська правова традиція

Судовий прецедент як основа

Виникнення після нормандського завоювання 1066 року через королівські суди

Характерні риси

- Децентралізована правотворчість
- Еволюційний розвиток права
- Обов'язковість прецедентів
- Казуїстичний характер норм

У США поєднання прецеденту з писаною Конституцією та федеративним устроєм

Релігійні та традиційні правові системи

Мусульманське право

Шаріат, Коран, Сунна, іджма, кияс – божественне походження норм

Юдейське право

Галаха, релігійна традиція, авторитетні тлумачення священних текстів

Звичаєве право

Африка, Океанія, Азія – колективна неформалізована правотворчість

Тісний зв'язок права з мораллю, відсутність чіткої законодавчої влади, домінування тлумачення, висока стабільність та консерватизм

Порівняльний аналіз правових сімей

Критерій	Романо-германська	Англо-американська	Релігійні системи	Традиційні
Суб'єкт правотворчості	Парламент, держава	Суд	Богослови, авторитети	Громада, старійшини
Основне джерело	Закон, кодекс	Прецедент, закон	Священні тексти	Звичай
Характер норм	Абстрактний, загальний	Казуїстичний, конкретний	Релігійно-етичний	Соціально-традиційний
Формалізація	Високий	Середній	Нерівномірний	Низький
Спосіб розвитку	Кодифікація	Прецедент	Тлумачення	Соціальна практика

Сучасні тенденції правотворчості

Взаємний вплив

Континентальні системи враховують судову практику, англійські розширюють законодавство

Міжнародні стандарти

Вплив прав людини, практики міжнародних судів

Багаторівневість

Норми на національному та наднаціональному рівнях

Узагальнення

Спільна мета

Упорядкування суспільних відносин через систематичне нормотворення

Різні шляхи

Історично сформовані механізми: законодавство, прецедент, тлумачення, звичай

Правотворчість сучасності характеризується поєднанням традиційних моделей із новими формами нормативного регулювання, що відображають потреби глобалізованого світу

Дякую за увагу

Ключові поняття

Правотворчість, правова сім'я,
джерела права, нормотворчість

Основні правові сім'ї

Романо-германська, англо-
американська, релігійні,
традиційні системи

Сучасні тренди

Конвергенція, міжнародний
вплив, багаторівнева
правотворчість